

ТЕНДЕНЦІ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ

Бурлака О.М.

Науковий керівник: Скорук О.П., к.е.н., доцент

Проведено аналіз тенденцій, проблем і перспектив розвитку біологічного палива в Україні, запропонована біосировина для виробництва біопалив.

Ключові слова: біопаливо, біоетанол, біодизель, біогаз, відновлювальні джерела енергії.

Вступ. Економічний потенціал будь-якої країни багато в чому залежить від стану її енергетичних ресурсів і умов їх використання [4,с.66]. Початок ХХІ ст. характеризується глибокими трансформаціями уявлень суспільства про найефективніші та раціональніші джерела енергетичних ресурсів [1,с.58].

Постановка проблеми. Друга половина ХХ ст. ознаменувалась енергетичною кризою, яка докорінним чином змінила точку зору на енергозабезпечення, перш за все країн з розвинутою економікою. Наявна економічна та екологічна ситуація вимагає нових шляхів забезпечення людства енергією. Забезпечення енергетичної безпеки України спонукає до пошуку альтернативних джерел енергії, які, в свою чергу в майбутньому можуть стати одним із головних постачальників енергії в світі, при цьому не наносячи шкоду навколишньому середовищу [3,с.101].

Вивченню теоретичних та практичних питань розвитку біологічних видів палива приділяють увагу відомі дослідники – В.О.Дубровін, Г.М.Калетнік, І.В.Маслов, В.Г.Семенов, Г.Г.Гелетука та інші. Разом з тим дане питання вимагає подальших досліджень у визначенні пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної біоенергетики та найбільш ефективних для одержання біопалива культур [1,с.58].

Метою є дослідження перспективних напрямів розвитку нетрадиційних та відновлювальних видів енергії в Україні.

Новий критерій оцінки економічного розвитку країни, що з'явився в останні десятиліття, - це енергія, вироблена з нетрадиційних і відновлювальних джерел. У цей час частка такої енергії становить близько 14% світових обсягів енергоспоживання. В економічному розвитку країн вона досягає від 0,7% (Великобританія) до 64,5% (Ісландія) і має чіткі тенденції до збільшення в майбутньому. Планується, до 2060 року, що частка альтернативних паливно-енергетичних ресурсів у загальному обсязі світового енергоспоживання перевищить 50%.

До нетрадиційних відновлювальних джерел енергії відносять геотермальну, сонячну, вітрову, енергію припливів, хвиль, вироблену на базі біомаси та відходів. Резерви обсягів використання НВДЕ можна вважати необмеженим, тобто нескінченним [4,с.66].

Зростання цін на енергоресурси викликає нову хвилю потужного процесу їх ощадливого використання, що спостерігається в переважній більшості країн світу, і, передусім, у промислово розвинутих країнах. Існуючі технології дають змогу значно знизити рівень використання традиційних паливних ресурсів за рахунок енергії відновлюваних джерел. Динаміка росту цін на «чорне паливо» беззаперечно свідчить про необхідність розвитку альтернативних джерел енергії [1,с.66].

У сільському господарстві України щорічно використовується 1,87 млн. дизельного палива, для виробництва якого потрібно 6,4 млн. т нафти. Аналогічна енергетична цінність може бути отримана щорічним споживанням 2,25 млн. т дизельного біопалива [2,с.87].

Природно-кліматичні умови України дають можливість відвести під вирощування енергетичних рослин, для виробництва біодизелю, близько 2 млн. га землі. Найперспективнішими, з погляду виробництва біологічного палива, є ріпак, соняшник, зернові та ін.

Перспективним також є виробництво паливного етанолу. Саме для розвитку біоетанолу в Україні сприятливі умови — наявність великої кількості спиртових заводів по всій території країни, що мінімізуватиме витрати на транспортування сировини та кінцевої продукції.

Собівартість виробництва пального з біоетанолом нижча, ніж звичайного з нафтопродуктів. До того ж використання суміші 90 % бензину і 10 % етанолу не потребує ніякої зміни конструкції двигуна і ці 10 % значно знижують токсичність вихлопних газів.

Спиртові заводи утворюють значну кількість відходів (мелясною та зерновою бардою). Спиртова промисловість практично не має очисних споруд. Мелясно-спиртова барда не може бути використана безпосередньо на корм худобі через високий вміст мінеральних солей, карамелей, меланоїдів. У більшості підприємств мелясна барда скидається у відстійники, які займають великі земельні площі. В цих відстійниках (полях фільтрації) відбувається фільтрація стічних вод через шар ґрунту, в процесі якої вода повинна піддаватися очищенню під впливом мікроорганізмів і ґрунту. Та фільтраційна й пропусканна здатність ґрунту швидко виснажується, відстійники переповнюються. Екологія спиртової промисловості досягла катастрофічного стану. Причиною цього стало те, що в процесі створення цих виробництв не передбачалося будівництво споруд по очищенню й переробці відходів. Саме тому буде раціональним організувати на базі спиртозаводів виробництво біогазу, який в основному використовується для обігріву, рідше — як паливо.

Біогаз є продуктом бродіння (метанової ферментації) органічних відходів будь-якого походження. У випадку розміщення біореакторів і метантенків для зброджування органічних відходів на базі спиртових заводів чи аграрних підприємств, сировина для одержання біогазу утворюватиметься на місці. Біогаз зручний для використання, оскільки його можна легко транспортувати на великі відстані.

Ефективним є вирощування зеленої маси з метою її переробки в біогаз. Йдеться про організацію спеціальних енергетичних плантацій швидкого обороту (верба, тополя, міскантус тощо). І зовсім необов'язково використовувати для цього сільськогосподарські угіддя, залучення біомаси, спеціально вирощеної на землях, які нині не використовують (землі, що піддалися радіоактивному забрудненню) або використовують в Україні неефективно, посприяє підвищенню частки біомаси в енергетичному балансі країни до 20—25 %. Адже в зоні радіоактивного забруднення обмежене вирощування продовольчих культур, а відтак є можливість замінити їх культурами енергетичними. [1,с.60].

Висновки. Україна робить лише перші кроки до диверсифікації джерел енергозабезпечення. В цьому контексті

використання нових технологій, зокрема біопалива, для задоволення потреб національної економіки потребує значних інвестиційних ресурсів. Впровадження сучасних інноваційних технологій у сфері енергозабезпечення дасть змогу зменшити залежність економіки України від країн-експортерів нафти і газу, що відповідно підвищить її енергетичну й національну безпеку, значно поліпшити екологічну ситуацію [1, с.61].

В Україні діє понад десять законів, покликаних стимулювати ощадливе ставлення до ресурсів та розвиток альтернативної енергетики, ухвалені зелені тарифи, а кожен регіон має власну програму енергозбереження, наголошують у Національному агентстві з ефективного використання енергоресурсів. Всі ці документи має поєднати Державна програма енергоефективності, яку розробляє агентство на замовлення уряду. Вона передбачає, що до 2030 року Україна кожен третій кіловат вироблятиме з альтернативних джерел [3].

Література

1. Іванюк О.В. Біологічне паливо в Україні: економічні передумови та перспективи розвитку // Економіка АПК. — 2008. — № 9. - С.58.
2. Калетнік Г.М., Пришляк В.М. Біопалива: ефективність їх виробництва та споживання в АПК України. Навч. посібник. — К: Аграрна наука, 2010. — 327 с.
3. Матеріали сайту www.climategroup.org.ua
4. Франчу І.А. Світові тенденції розвитку ринків енергозабезпечення і систем їх державного регулювання // Економіка та держава. — 2008. — № 12. - С.66.
5. Худолей В.Ю. Концептуальні основи формування енергоефективності промисловості з використанням альтернативних вуглеводневих та інших джерел енергії // Формування ринкових відносин в Україні. — 2008. — № 4(83). - С.101.

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕРЕРОБКИ ЦУКРОВОГО БУРЯКА НА БІОПАЛИВО

Іщенко І.І.

Науковий керівник: Скорук О.П., к.е.н., доцент

В статті розглянута економічна ефективність виробництва цукрового буряка на біопаливо. Визначено обсяги використання такої агросировини як цукрові буряки, для випуску високооктанової кисневмісної добавки до бензину (біоетанолу) за умови задоволення потреб в цукрі.

Ключові слова: цукровий буряк, цукор, меляса, біопаливо, нафта, альтернативні джерела енергії.

Актуальність теми. З огляду на «газові» проблеми з Росією і загальний стан українського ринку електроенергії, можна було б задуматись про реформацію цього ринку і впровадження певних альтернатив. Потенціал України в плані виробництва біоенергоносіїв досить великий. Враховуючи зростання цін на нафту та інші енергоносії, і низький рівень життя населення в країні, попит на альтернативне й більш дешеве паливо серед населення буде досить високим. По-друге, враховуючи велику кількість «порожніх» орних земель, які цілком підійшли б для вирощування енергокультур, Україна володіє дефіцитним у всьому світі ресурсом - землею. Таким чином, є всі передумови для створення національного біоенергетичного комплексу.

Актуальність досліджуваного питання зумовлена загостренням проблеми енергозабезпечення, що пов'язано з вичерпністю традиційних видів палива, коливаннями цін на них з одного боку, та провокуванням підвищення цін на продовольство в умовах загрози продовольчій безпеці з іншого.

За спорідненою тематикою проводять дослідження Г.М. Калетнік, В.О. Дубровін, С.П. Циканов, О.М. Шпичак та інші вчені.

Результати досліджень. У світі все більше уваги приділяють пошуку шляхів використання енергоресурсів поновлюваної енергії (біопалив), накопиченої рослинами завдяки фотосинтезу. Перш за все це пов'язано з очікуваним значним подорожчанням викопних джерел енергії і загрозою вичерпання їх запасів. Вважається, що у найближчій перспективі частка біопалива в загальних витратах пального становитиме до 10% з подальшим зростанням. Разом з тим сучасна енергетика України значною мірою базується на імпорті енергетичної сировини – нафти, газу, бензину, ціна на які постійно зростає[3].

На сьогодні більше половини світового виробництва етанолу використовується як додаток до палива для двигунів внутрішнього згоряння (бензину), і лише близько 15% - для виробництва спиртних напоїв.

Світові лідери з виробництва паливного етанолу – Бразилія та США. У багатьох країнах існують державні програми виробництва паливного етанолу. У 2009 р. Бразилія виробила 24,9 млрд. літрів паливного етанолу, що забезпечило 13% її загальних потреб в енергоресурсах та 19% потреб у рідкому паливі. Це дозволило зекономити 68,8 млрд. доларів, які б за інших обставин пішли на закупівлю нафтопродуктів. Раніше в Бразилії виготовляли в основному безводний етанол, який служив паливом для автомобілів зі спеціальними двигунами. Однак останнім часом Бразилія використовує як паливо суміші, у яких вміст етанолу становить 26% у бензині і 3% - в дизельному паливі. Такі суміші не потребують змін у конструкції двигунів внутрішнього згоряння та дизельних двигунів.

США також є великим промисловим продуцентом паливного етанолу (40,1 млрд. літрів у 2009 році). Завдяки його виробництву Сполучені Штати щорічно заощаджують 1,5 млрд. доларів на імпорті нафтопродуктів, забезпечують стабільну роботу сільського господарства, створюють нові робочі місця за рахунок будівництва нових спиртних заводів. У великих містах США (з населенням понад 1 млн. чол.) у зимовий період використовують лише бензин, що містить 10% етанолу, - так званий бензин Е10, або газохол. Обсяг продажу газохолу в США становить нині 12% загального обсягу бензину.

Країни ЄС щорічно виробляють 3 млрд. літрів етанолу, але як паливо використовується сьогодні менше 10% його. Однак ЄС ухвалив законопроект, що запроваджує в 2010 р. додавання 5 % етанолу до всіх видів бензину[1].

Окрім заощадження валюти, застосування паливного етанолу у вигляді бензино-етанольних сумішей дозволяє

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Економічні проблеми розвитку аграрного виробництва в регіоні

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ
Випуск 9

Вінниця-2011

УДК 332:338.432

ББК 65.9 (4УКР) 32 + 65.049 (4УКР)

Е-45

Економічні проблеми розвитку аграрного виробництва в регіоні. / Збірник наукових праць студентів / Редколегія: Мазур А.Г., Колесов О.С. та інші. – Вінниця, 2011. – Випуск 9. – 269 с.

У збірнику висвітлено актуальні проблеми розвитку економіки аграрного сектору регіонів України.

Друкується за рекомендацією Вченої ради Навчально-наукового інституту менеджменту, адміністрування та права Вінницького національного аграрного університету. Протокол №5 від 18 січня 2011 року.

Редакційна колегія:

Мазур А.Г., д.е.н., професор, ВНАУ;

Колесов О.С., к.е.н., доцент - відповідальний секретар, ВНАУ;

Прутська О.О., д.е.н., професор, ВНАУ;

Лисогор В.М., д.т.н., професор, ВНАУ;

Кафлевська С.Г., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Чорнопищук Т.І., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Мазур К.В., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Киш Л.М., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Нікітченко В.С., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Потапова Н.А., к.е.н., доцент, ВНАУ;

Мельничук О.Ф., к.ю.н., доцент, ВНАУ

ЗМІСТ

АНАЛІЗ СТАНУ, ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ Глеба М. М., Скорук О. П.	3
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ СИСТЕМНОГО ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Глеба М. М., Поліщук Н.В.	4
ЕНЕРГІЯ – У ВСІХ ЇЇ ПРОЯВАХ, ЯК ОДИН ІЗ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ Н.О.Москалюк, О.П.Скорук	6
ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНИХ МОДЕЛЕЙ ДІАГНОСТИКИ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА Антошук В.О.	8
ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ Баранова Ю.В., Свентух А.О.	9
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ Берлізова М.П., Колесник Т.В.	10
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ФОРМУВАННЯХ Беспалько І.В., Новодворська В.В.	13
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ТА ВИКОРИСТАННЯ БІОГАЗУ Бондар О.О., Калетник Г.М.	15
ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИКИ Бородій В.В., Скорук О. П.	16
МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Вдовенко О.С., Підвальна О.Г.	18
ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ – ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА Віннік І.Ю., Новодворська В.В.	19
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ ТА У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ Вовк К.І., Скорук О.П.	21
РИНОК МОЛОКА І МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ Гавриш А.М., Березюк С.В.	23
ПРОБЛЕМИ КВОТУВАННЯ ЗЕРНА В УКРАЇНІ Слюсаренко А.В., Бурлака Н.І.	24
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Годз Я.О., Березюк С.В.	26
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ Голишевська А. А., Томчук О.В.	27
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ І РЕЗЕРВИ ЇХ ПІДВИЩЕННЯ Гудзь Г.М., Пронько Л.М.	29
СУЧАСНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДСТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ Довбищук О.О., Березюк С.В.	31
СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗБИТКІВ Казиміров В.А., Березюк С.В.	33
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ Заремба Н. В., Сегеда С.А.	35
СВІТОВЕ ЗНАЧЕННЯ ГЕОТЕРМАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ Казьміржевська І.І., Скорук О.П.	37
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ОСНОВІ СІТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ Коцулера Л.В., Потапова Н.А.	38
ЕНЕРГІЯ СОНЦЯ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ Коцулера Л.В., Скорук О.П.	39
ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ ДОХОДІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Кульпінський І.О., Бондар І. М., Хасцька О.П.	41
СОНЯЧНА ЕНЕРГЕТИКА В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ Кухар О.В., Скорук О.П.	42
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ Ломачинська І. В., Лисий В. О., Недбалюк О.О.	44
ПЛАНУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ Марчук І. В., Кафлевська С. Г.	46
ЛІЗИНГОВІ УГОДИ В ЗЕД ПІДПРИЄМСТВ АПК Марчук І. В., Клочковський О. В.	47

СУТНІСТЬ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ Марчук М.В., Березюк С.В.	49
СТАНОВЛЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ Марчук І. В., Кубай О. Г.	51
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ Марчук І. В., Підвальна О. Г.	53
СОНЯЧНА ЕНЕРГІЯ – ВАЖЛИВИЙ ВИД АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ Мельник М.Л., Скорук О.П.	54
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДОВИХ БІРЖ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ Назарова Г.С., Хаєцька О.П.	56
ОСОБЛИВОСТІ МАТЕРІАЛЬНОЇ МОТИВАЦІ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Недзельський Т.А., Фіщук Н.Ю.	57
ЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК Ничипоренко І.І., Українець О.В., Пчелянська Г.О.	60
РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ Корнійчук О.О.	61
ВПЛИВ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА ФІНАНСОВЕ СТАНОВИЩЕ КРАЇНИ Онофрійчук І. С., Вдовенко Л.О.	63
КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Поліш Ю.В., Качуровський В.С.	65
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БІОЕТАНОЛУ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ Поліщук Л.В., Поляруш О.В., Г.М. Калегнік	66
ПОТЕНЦІАЛ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ Прокошева А.С., Скорук О.П.	68
АНАЛІЗ РІВНЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Садовська А. Е., Пронько Л. М.	71
ОПТИМІЗАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА Сіваченко О.М.	73
ПРИРОДНІ МОНОПОЛІЇ ТА ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ Сологуб В.П., Брояка А.А.	75
ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ Динисюк М., Брояка А.А.	76
ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ В УКРАЇНІ Білик Г. О., Коровий В.В.	78
ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ Бурлака О.М., Скорук О.П.	80
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕРЕРОБКИ ЦУКРОВОГО БУРЯКА НА БІОПАЛИВО Іщенко І.І., Скорук О.П.	81
ФОРМУВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ПОСІВНИХ ПЛОЩ В РЕГІОНІ Іщенко І.І., Скорук О.П.	83
ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ТА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ Філонова В.М., Фіщук Б.П.	84
ІНВЕСТИВАННЯ В РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЦЬОМУ ПРОЦЕСІ Шевчук Б. К., Сегеда С. А	86
ПРОБЛЕМИ ВИРОБНИЦТВА БІОЕТАНОЛУ В УКРАЇНІ Живега О.А., Скорук О.П.	88
ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ О.О.ТЕРЕЩЕНКА Томаш А.В., Ціхановська О.В.	89
УПРАВЛІННЯ ЧАСОМ МЕНЕДЖЕРА Вацьківська А. В., Колесов О.С.	92
ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА Чвалюк А.С., Поталова Н.А.	94
ЗАДАЧІ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗПОДІЛУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ Глеба М. М., Клочко О.В.	98
НОРМАТИВНО-ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ВИКОРИСТАННЯ БІОПАЛИВ В УКРАЇНІ Чвалюк А.С., Скорук О.П.	100
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА Шафієва Л. Г., Кубай О. Г.	102
ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ Поліщук Л. В., Фіщук Б. П.	104

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОГРАМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТУВАННЯ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД ЕКОНОМІКИ Глеба М. М., Заболотний Г. М.	106
МЕТОДИ АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ТА ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ Колодніцька Т.М., Козловський С.В.	107
МЕРЧАНДАЙЗИНГ: ЗАСОБИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ЛЮДИНУ Бабаха О.О., Мамалига С.В.	108
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ Бучок А. В., Кубай О. Г.	110
МЕНЕДЖЕР – ГОЛОВНИЙ НОСІЙ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ Бучок А.В., Підвальна О. Г.	111
РАЦІОНАЛЬНЕ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА Васильчук О.Ю., Мазур А.Г.	113
СУЧАСНИЙ СТАН МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ Вдовенко О.С., Мамалига С.В.	114
КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР – ОСНОВНИЙ ЮРИДИЧНИЙ ДОКУМЕНТ, РЕГУЛЮЮЧИЙ ТРУДОВІ, ВИРОБНИЧІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ НА ТОВ «КРИЖОПІЛЬСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР» Войтенко О.І., Шовкун В. А.	115
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ОДИН ІЗ ІНСТРУМЕНТІВ ЕФЕКТИВНОГО ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Ганжа Т.І., Підвальна О.Г.	118
НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЗА СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВ Ганжа Т.І., Качуровський В.С.	119
ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У КЕРІВНИКІВ ТА ВПЛИВ ЛІДЕРСТВА НА КАР'ЄРНИЙ РІСТ МЕНЕДЖЕРА Гелета О.П., Підвальна О.Г.	121
СУЧАСНИЙ СТАН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ Герасимчук О.М., Кубай О.Г.	123
СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТ Герасимчук О.М., Красняк О. П.	124
МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ: ЇХ ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ Гонтар О. О., Кубай О. Г.	127
АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ТА ФАКТОРІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ Гонтар О. О., Шевчук О.Д.	129
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕКЛАМИ Грубеляс О. І., Мамалига С.В.	130
СТАН РОЗВИТКУ БІОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ Гуковська Т.О., Скорук О.П.	132
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТАРИФІКАЦІЇ РОБІТ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Гуцалюк О.І., Шовкун В.А.	134
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ — ВАЖЛИВИЙ СПЕКТР ДОСЛІДЖЕННЯ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ Дашківська Ю.А., Шовкун В.А.	136
ІННОВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Демидаш Л. С., Сегеда С.А.	138
МАРКЕТИНГОВЕ РОЗУМІННЯ ТОВАРУ Дерун А.С., Мамалига С.В.	140
ПІДПРИЄМНИЦТВО – РУШІЙНА СИЛА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Дубецька О.О., Власенко І.В.	142
ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА: ЇЇ СУТЬ ТА ПРИНЦИПИ Дубецька О.О., Кубай О.Г.	143
ФОРМУВАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ У УКРАЇНІ Дубецька О.О., Красняк О.П.	146
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ Бучок А. В., Ключковський О. В.	147
ПЛАНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ІЛІ АПК Скляр К., С. Г. Кафлевська	149
РОЗРОБКА БІЗНЕС – ПЛАНУ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА Керніцька О.О., Кафлевська С.Г.	151
НАПРЯМКИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА Керніцька О.О., Кубай О.Г.	154
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ Кириленко Л. В., Фіщук Б. П.	156
ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ Козак С. В., Кубай О. Г.	159

МІСІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ Козаченко І. Ю., Кичук К. М., Пчелянська Г. О.	161
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Козяр Н.О., Шовкун В.А.	163
ВПЛИВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Котень Р.І., Козловський С.В.	165
ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ТИПУ ВЛАДИ Кудлаєнко М.О., Підвальна О.Г.	167
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІ ДІЯЛЬНОСТІ Кузьмінець О.В., Шевчук О.Д.	168
НАПРЯМИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Лакомський А.А., Заболотний О.Г.	170
АІГТИНФЛЯЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ Мельничук К.С., Кубай О.Г.	173
БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ Мендусь О. І., Кубай О. Г.	174
ВИТРАТИ НА РЕКЛАМУ Нагорна О.В., Мамалига С.В.	176
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Ничипоренко І. І., Козаченко І.Ю., Пчелянська Г.О.	177
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ШНОУТВОРЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В РИНКОВИХ УМОВАХ Бучок А. В., Кафлевська С.Г.	178
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЗА РИНКОВИХ УМОВ Остапенко О.А., Кубай О.Г.	180
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ Паламаренко Я.В., Матвієнко О. Л.	182
ПОБУДОВА СПОЖИВЧОЇ ФУНКЦІЇ Паламаренко Я.В., Гапчак Т.Г.	184
РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ БІОРЕСУРСІВ, ВАЖЛИВІСТЬ ІХ ВИКОРИСТАННЯ Паламаренко Я.В., Скорук О.П.	187
ХОЛДИНГ: ЙОГО СУТЬ І ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ Паламарчук А.Ю., Власенко І.В.	189
ЗЕМЕЛЬНЕ РЕФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН Паламарчук А.Ю., Кубай О.Г.	191
ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ Палій Л.В., Козловський С.В.	193
ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ Петрук М.С., Кубай О.Г.	194
ДЕРЖАВНА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА Піщенко І.О., Кубай О. Г.	196
ІНТЕРНЕТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОСУВАННЯ ТОВАРУ НА РИНКУ Побережняк Г.М., Мамалига С.В.	198
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗАСАД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ Поліш Ю.В., Кубай О.Г.	200
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ Порожня Ю. Л., Бурлака Н. І.	202
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА Пундик В.Є., Кубай О.Г.	204
МЕТОДИ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ Смашнюк І. М., Підвальна О. Г.	206
ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ Смашнюк І. М., Клочковський О. В.	207
ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ Солоненко Ю. В., Мамалига С.В.	209
УПАКОВКА, ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СПОЖИВАЧА Танасійчук І. І., Мамалига С.В.	211
ПЛАНУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ ТА ЗАХОДИ ПО ПІДВИЩЕННЮ ЇХ РОДЮЧОСТІ Панасюк Т. Є., Кафлевська С. Г.	212
ПОЛІПШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПРАЦІ МЕНЕДЖЕРІВ Тищенко В. Е., Мазур К.В.	214

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ Фоніцька Т.І., Марченко О.І.	215
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ Шафієва Л. Г., Кафлевська С. Г.	217
ВИКОРИСТАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ З МЕТОЮ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ Шафієва Л.Г., Мамалига С. В.	219
КОНТРОЛІНГ ЯК СУЧАСНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Швець Т.С., Качуровський В.Є.	222
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА РИНКУ ПРАЦІ Швець Т.С., Кубай О.Г.	224
ЗОВНІШНЯ РЕКЛАМА: ЕФЕКТ ВПЛИВУ НА СПОЖИВАЧА Якубовська К. А., Мамалига С.В.	226
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА Кузьмінець О. В., Кубай О. Г.	228
НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ПИТАНЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ Кущак В.М., Шовкун В.А.	230
ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ Хмарук О.М., Шовкун В.А.	232
ПОСАДОВІ ІНСТРУКЦІЇ ЯК ОСНОВА РЕГУЛЮВАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ПОСАДОВИХ ОСІБ Остафієва А.В., Шовкун В.А.	235
ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНЬОМУ РИНКУ Рейзер В.С., Власенко І.В.	237
ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Рейзер В.С., Мамалига С.В.	238
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ Валідуда С.В., Шовкун В.А.	240
ПРЕДМЕТ, МЕТОДОЛОГІЯ, ЗАВДАННЯ ТЕОРІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ Сологуб В.П., Шовкун В.А.	241
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ Чичуга А.О., Шовкун В.А.	244
КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРА Шуткевич Л.А., Вдовенко Л.О.	246
ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ Легун А.В., Кубай О.Г.	248
РІПАК – МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЕРГЕТИКИ Войтова Ю., Скорук О.П.	249
СУЧАСНИЙ СТАН БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ Шуткевич Л.А., Вдовенко Л.О.	251
ДОСЛІДЖЕННЯ СИЛЬНИХ ТА СЛАБКИХ СТОРІН ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛЕЖНО ВІД ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА ОСНОВІ SWOT-АНАЛІЗУ Садовська А.Е, Гапчак Т.Г.	252
СТРУКТУРА РЕАЛІЗАЦІЇ ЗЕРНОВИХ ПО РЕГІОНАХ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ Волошановська О.С., Мазур А.Г.	256
УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ В АСПЕКТІ ФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО РЕЗЕРВУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІД ЧАС ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ Бездітна В.В., Сьомченков О.А.	258
АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ФОРМ ТА АСПЕКТІВ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ Стропова К.А., Губанова Л.І.	260
ЗНАЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ПРОЦЕСАХ ПІДПРИЄМСТВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ Батішева К.Б., Поліщук О.А.	262